

ผ่านทางโลก

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๗ กันยายน ๒๕๖๒

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ถาม : เรื่อง “ทุกขเวทนา”

ขอโอกาสหลวงพ่อกับ กระผมมีความสงสัยในการปฏิบัติเกี่ยวกับทุกขเวทนา
ประสบการณ์ของผมคือมีความรู้ว่าจะผ่านทุกขเวทนาได้ดังวิธีนี้คือ

เมื่อกระผมเกิดเวทนาขึ้นมาก็อาศัยเพ่งจิตไปจับจุดชัดๆ ที่ปลายจมูกบ้าง กลางหน้าผาก
บ้าง เพ่งชัดๆ ลงไปจนจิตรู้สึกเหมือนทะลุเข้าไปในจุดนั้นที่เพ่ง เวทนาที่เกิดขึ้นก็เบาบางไปจน
จิตรู้สึกสบายๆ หรือบางครั้งไม่มีความเจ็บอยู่เลย ถ้าจิตทะลุไปแบบนี้ ออกจากสมาธิลูกเดินได้
เลย ไม่ต้องยึดขาเหยียดขาก่อนลุกเสมอ จึงเชื่อในการปฏิบัติแบบนี้ เพราะผลเราได้สัมผัส

แต่กระผมได้ฟังประวัติหลวงปู่มั่นที่หลวงตาพระมหาบัวเป็นผู้เขียนตอนหนึ่งว่า มีพระที่
ป่วยเป็นไข้มาลาเรียใช้วิธีเพ่งจิตจนไข้บรรเทา

แต่เมื่อเข้าไปพบหลวงปู่มั่นท่านดำนิว่า ทำไมท่านถึงทำแบบนั้น แบบนั้นมันเป็น
เหมือนพวกฤๅษีเขาทำกัน ทำไมท่านจึงไม่ใช่ปัญญาพิจารณาคลี่ยุคทุกขนั้นให้เห็นความจริง
ของมัน

ดังนี้ ในการปฏิบัติแบบหลวงปู่มั่นนี้ใช้ปัญญาพิจารณาอย่างไรครับ ถ้าจิตยังไม่มี
สงบ มันไม่กลายเป็นใช้ความคิดฆ่าเวทนาไปหรือครับ

ตอบ : “มันไม่กลายเป็นใช้ความคิดฆ่าเวทนาไปหรือครับ” นี่คือนิยามใจ เวลาคำถามๆ
คนที่ประพฤติปฏิบัติ คนก็หวังหวังได้มรรคได้ผลหวังได้ตามความเป็นจริงนั่นแหละ แต่หวังได้
ความเป็นจริงโดยความเข้าใจของเราๆ ใจ

ถ้าความเข้าใจของเราเห็นว่า เราเป็นการประพฤติปฏิบัติ เราปฏิบัติธรรม ปฏิบัติธรรมตามครูบาอาจารย์ก็ได้ ปฏิบัติธรรมแนวทางไหนก็ได้ เวลาปฏิบัติไง เวลาปฏิบัติไปเราปฏิบัติโดยความเห็นของเรา โดยความเห็นของเรา

แต่เวลาครูบาอาจารย์ท่านเทศนาว่าการนะ เวลาหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านบอก ให้ทำความสงบของใจเข้ามาก่อน ทำความสงบของใจเข้ามาก่อน พอใจมันสงบระงับแล้ว ใจมันตั้งมั่นแล้ว ยกขึ้นสู่วิปัสสนา ก็ยกขึ้นไปสู่กาย เวทนา จิต ธรรม

กาย เวทนา จิต ธรรมเป็นแนวทางในการปฏิบัติในแนวทางสติปัฏฐาน ๔ แนวทางสติปัฏฐาน ๔ ถ้าแนวทางสติปัฏฐาน ๔ จิตมันสงบแล้วถ้ามันเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมตามความเป็นจริง มันจะเป็นการประพฤติปฏิบัติเป็นแนวทางสติปัฏฐาน ๔

แต่เวลาเราประพฤติปฏิบัติใหม่ๆ ใจเราสงบหรือยัง ใจเราก็คือเป็นเรื่องธรรมดาเนี่ย ใจเราก็คือเป็นความรู้สึกนึกคิดเรื่องปกติเนี่ย ถ้าใจเรารู้สึกนึกคิดปกติ ใจเราสงบหรือยัง

ใจเรายังไม่สงบใช่ไหม แต่คำถามของเขาว่าเขาเพิ่งจิตไปที่จุดใดชัดๆ เช่น ที่ปลายจมูก ที่กลางหน้าผาก เฟ่งให้ชัดๆ เฟ่งชัดๆ แล้ว เวลามันเฟ่งชัดๆ แล้ว เวลามันทะลุเวทนาไปเลย เวลาทะลุเวทนาไปเลยมันรู้สึกสบาย บางครั้งไ้ที่มีความเจ็บอยู่หายหมดเลย มันทะลุไปหมดเลย แล้วหลุดจากสมาธิได้เลย อย่างนี้ผมเข้าใจว่าเป็นการปฏิบัติที่ได้ผล ได้ผลนี้มันถูกไหม

มันก็ถูก คำว่า “ถูกของเรา” นะ ถูกในการทำความสงบของใจเข้ามา ใจ ถูกในการประพฤติปฏิบัติเริ่มต้น ใจ ถูกในการฝึกหัดของเราเนี่ยแหละ มันถูกทั้งนั้นนะ มันถูกเริ่มต้น แต่เริ่มต้นที่เราจะปฏิบัติเราก็คือต้องพยายามทำความสงบของใจเข้ามา

แต่เวลาคนที่ยังไม่สงบเข้ามาเขาก็พิจารณากาย คนที่พิจารณากายทั่วไป คนที่ทำความสงบของใจไม่ได้ คนที่คิดฟุ้งซ่าน เขาให้ไปเที่ยวป่าช้าๆ ใจ

วัยรุ่นมากมายมหาศาลเวลาเขาบอกว่า เพราะวัยรุ่นมีความรู้สึกนึกคิด เห็นเห็นชาย เห็นหญิงมันจะมีความรู้สึกนึกคิด ใจ เขาบอกว่าเขาพิจารณาอสุชะๆ เลย

พิจารณาอสุชะมันจะเป็นอสุชะไปหรือไม่

แต่ถ้าจิตมันมีกำลังของมัน เราพิจารณาของเราได้ แต่ถ้าจิตมันไม่มีกำลังมันพิจารณาแล้วมันตามกิเลสไปเลย

นี่ก็เหมือนกัน เวลาที่บอกว่าเรากำหนดลมชัดๆ เราพุ่งไปที่จุดชัดๆ มันทะลุเวทนาไปเลย มันเป็นไปไม่ได้ แต่สิ่งที่มันเป็นไปไม่ได้ แต่มันเป็นไปไม่ได้ เขาบอกว่า “จะผ่านทุกขเวทนาด้วยวิธีอย่างนี้”

จะผ่านทุกขเวทนา มันจะผ่านทุกขเวทนาทางโลก คำว่า “ทางโลกๆ” หมายถึงว่า เริ่มต้นประเพณีปฏิบัติขึ้นมาเรามาจากโลก โดยสามัญสำนึกมนุษย์เป็นโลกหมด เป็นโลกเพราะเราเกิดบนโลกไง เราเกิดมาในวัฏฏะไง

เวลาเกิดมาในวัฏฏะ โดยธรรมชาติของมนุษย์ มนุษย์มีความรู้สึกนึกคิดไง ถ้ามนุษย์มีความรู้สึกนึกคิด ความรู้สึกนึกคิดเป็นเรื่องธรรมดาใจ แล้วเราก็ใช้ความรู้สึกนึกคิดพุ่ง

การพุ่งนะ มันพุ่งกสิณ กสิณแดง กสิณสีแดง กสิณสีเหลือง กสิณสีเขียว กสิณไปพุ่งอากาศ พุ่งไฟ นี่การพุ่ง แต่เราพุ่งที่เวทนา มันก็เป็นการพุ่ง การพุ่งจุดชัดๆ จุดชัดๆ ถ้ามันพุ่งมันทะลุไปเลย นี่มันทะลุไป นี่มันทะลุไปมันก็เป็นความสงบไง มันทะลุไป

เขาบอกเลย ถ้าพูดถึงนั่งสมาธินี้ลูกเดินได้เลย

ลูกเดินได้เลยก็เป็นความเห็นของเราไง นี่ความเห็นของผู้ที่ประเพณีปฏิบัติ

ในการประเพณีปฏิบัตินะ ในแนวทางการทำความสงบ ๔๐ วิธีการ ในการทำความสงบ ทำวิธีการใดก็ได้ให้มันตรงกับจิตนิสัย

แต่ถ้าเราหายใจเข้านึกพุท หายใจออกนึกโธ หรืออบรมพุทโธ หรือใช้อานาปานสติ มันไม่ทะลุ มันไม่ลง มันไม่สงบ นั่นมันเป็นการต่อต้านของกิเลสชนิดหนึ่ง

แต่ถ้าเราเวลาปฏิบัติขึ้นมา เราพุ่งเลย พุ่งเวทนาๆ พุ่งจนมันทะลุไป ทะลุไปมันก็เป็นกำลังของใจไง

จะผ่านเวทนาๆ ผ่านเวทนาด้วยกำลังของตน ผ่านเวทนาด้วยสติปัญญาของตน มีมากน้อยแค่ไหนเราก็เพ่งๆ เพ่งจนมันทะลุไป ทะลุไปก็เดี๋ยวมันเดินผ่านไป พอเดินผ่านไป พอผ่านไปแล้วลูกได้เลย มันสงบเลย ก็เป็นสมาธิใจ ผ่านทางโลกใจ ผ่านแบบโลกๆ ใจ การผ่านนี่ผลใจ

จะทำความสงบในทางกรรมฐาน ๔๐ วิธีการ หรือเราจะใช้สติปัญญาเรามากน้อยแค่ไหนด้วยความฉลาดความโง่ของเราทำได้มากน้อยแค่ไหน ถ้ามันทะลุ มันสงบ มันก็คือสมาธิใจนี้ผ่านทางโลก

คำว่า “ผ่านทางโลก” นะ โดยธรรมชาติของเรา เราเกิดมานี้ละ เรามีความรู้สึกนึกคิด แล้วความรู้สึกนึกคิดมันเกิดจากไหน เกิดมาจากจิต จิต ภวาสวะ ภพ เวลาเกิดขึ้นมาแล้ว ถ้ามันมีความทุกข์ความยาก มันก็มีทุกข์ยากของมันไป เวลามันถือตัวถือตน ไปหยิบจับสิ่งใดแล้วมันมีความเจ็บช้ำน้ำใจตลอดเวลา นี่ความทุกข์ทั้งนั้นนะ

เวลาความทุกข์ของคน เราเกิดมากับโลก ถ้าเราจะประพฤติปฏิบัติเราก็ปฏิบัติแบบโลก

แต่เวลาถ้าเป็นลูกศิษย์กรรมฐานนะ ลูกศิษย์กรรมฐานท่านบอกว่า ทำความสงบของใจเข้ามาก่อน

ทำความสงบใจเข้ามาก่อน ก็เหมือนกับที่โยมเพ่งแล้วทะลุเข้าไปนั่นละ เวลามันทะลุเข้าไป แต่การเพ่งมันเป็นกสิณ เวลามันทะลุ ทะลุไปด้วยกำลังของใจ กำลังของใจ เวลาไปถึงความสงบแล้วไม่รู้ว่าสงบอย่างไรด้วย เพราะมันทะลุไปแล้ว ทะลุไปแล้วมันก็ปล่อยวาง ทะลุไปแล้วมันเป็นสมาธิใจ ถ้ามีสติปัญญารักษาได้ รักษา

รักษาอย่างไร ก็มันเพ่งทะลุไปแล้วมันก็สบาย สบายแล้ว แล้วทำอย่างไรต่อ

ถ้ามีครูบาอาจารย์นะ พอเพ่งทะลุไปก็พุทโธต่อเนื่องไปไง พุทโธต่อเนื่องไป รักษาหัวใจนั่น รักษาอาการที่มันปล่อยวางนั่นต่อเนื่องไปๆ แล้วถ้ามันคลายตัวออกมาเห็นเวทนาอีกรอบหนึ่ง นั่น!

อันนั้นนะมันจะเข้ากับที่ว่า ถ้าเขาทำอย่างนี้ การผ่านเวทนาของเขา ความที่เขาเข้าใจว่านี่คือการผ่านเวทนา มันเป็นการผ่านเวทนาโดยการเพ่ง โดยการเพ่งมันเหมือนเพ่งกสิณ การเพ่งกสิณเป็นการกำหนด

กำหนดพุทโธๆ ก็เหมือนกัน กำหนดพุทโธมันดีกว่า มันดีกว่าตรงไหน ดีกว่า มันครอบงำ
นี่เรานึกขึ้น เรานึกแล้วพุทกับโธ วิตก วิจาร

การเพ่งมันเพ่งเฉยๆ การเพ่ง การเพ่งเหมือนกำลังที่กดไว้ แต่ถ้าพุทโธหรือลมหายใจ จิต
เราจับลม มันหายใจเข้า หายใจออก มีการเคลื่อนไหว มันมีสติสัมปชัญญะ เวลาหายใจเข้านึก
พุท หายใจออกนึกโธ กำหนดพุทโธๆ มันเป็นวิตก วิจาร

วิตก วิจาร ใครเป็นคนวิตก วิจาร

จิตเป็นคนวิตก วิจาร พอจิตมันวิตก วิจาร วิตก วิจาร เพราะถ้ามันสม่ำเสมอ มัน
มันสมาธิปฏิบัติ มันสมดุขของมัน เกิดปีติ มันจะมีปีติ มีความสุขของมัน มีปีติ ปีติแล้วสุข สุข
แล้วถ้ามีสติรักษาอยู่ มีกำลังตั้งมั่น นี่คือองค์ของสมาธิ คือสมาธิมีวิตก วิจาร ปีติ สุข เอกัคคตา
รณ

เพ่ง เพ่งกดทับไว้ กดทับไว้ กดทับไว้ เวลามันผ่านก็คือผ่านเหมือนกัน นี่เราบอกว่า ผ่าน
ทางโลกใจ ผล ผลก็บอกไว้ ผลของการผ่านเวทนาโดยการปฏิบัติของตน นี่ก็คือผลใจ

แต่เขาบอกว่า เวลากระผมได้ไปฟังประวัติหลวงปู่มั่นที่หลวงตาท่านเขียนไว้ มีพระปว
เป็นไข้มาลาเรียแล้วก็เพ่ง เพ่งจนไข้ขึ้นหาย เวลาไปเฝ้าหลวงปู่มั่น หลวงปู่มั่นท่านดำหนิ ทำ
แบบนี้ทำเหมือนฤๅษีชีไพร

การเพ่ง การกำหนดไว้ เวลาเกิดปัญญาๆ จิตสงบแล้วยกขึ้นสู่วิปัสสนา พอยกขึ้น
วิปัสสนา เห็นไหม ในกรรมฐานถ้ามันเจ็บไข้ได้ป่วย อย่างเช่นเป็นไข้มาลาเรียก็ใช้สติปัญญา
แยกแยะมันดี ถ้าสติปัญญาแยกแยะมัน เวลามันปล่อยวาง นี่ธรรมโอสถ

เวลาเจ็บไข้ได้ป่วยขึ้นมา คนที่มีกำลังนะ ความเจ็บไข้ได้ป่วย อะไรมันเจ็บ อะไรมันเจ็บ
ไข้ได้ป่วย ไข้มันมาจากไหน ก่อนหน้าที่จะเป็นไข้ก็ไม่มีไข้ เวลามันเป็นไข้ๆ ขึ้นมาแล้ว แล้วเป็น
ไข้จะอยู่กับเราตลอดไปหรือไม่ นี่มันพิจารณามันแยกมันแยะของมันไปนะ เวลามันแยกออก นี่
ธรรมโอสถ

แต่ถ้าจิตมันเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมตามความเป็นจริง ถ้ามันจับของมัน
ได้

สิ่งที่ว่าหลวงปู่มั่นท่านดำหนิ ทำอย่างนี้ทำเหมือนฤๅษีไซไฟ

กรณีนี้ยกตัวอย่าง เวลาหลวงตาท่านพิจารณาเวทนาของท่าน ท่านพิจารณาเวทนาของท่านนะ ท่านนั่งจนจิตมันสงบแล้วเวทนามันเกิดขึ้น เพราะท่านนั่งตลอดรุ่งเช้าใหม่ ก่อนนั่ง พอ นั่งไปแล้ว ๒-๓ ชั่วโมงท่านบอกว่าหลานเวทนามันมา อีก ๔ ชั่วโมง ลูกเวทนามันมา ถ้าอีก ๖ ชั่วโมงพ่อเวทนามา ถ้า ๘ ชั่วโมง

เราจะบอกว่า ถ้าลูกเวทนามา มันก็เหมือนเวทนามันเกิดขึ้น ท่านก็จับเวทนาพิจารณาใช้ใหม่ พอพิจารณาไปแล้วมันปล่อย ๒ ชั่วโมงก็ปล่อย มันก็ว่าง พอมีสติสัมปชัญญะกำหนดพุทโธ ต่อเนื่องไป ๔ ชั่วโมงเดียวลูกมันมา ลูกมันมา เวทนามันแก้กล้าขึ้น เวทนามันเข้มข้นขึ้น มันเจ็บปวดมากขึ้น แต่ด้วยสติด้วยปัญญาที่เข้มข้นขึ้น ท่านก็จับ จับแล้วพิจารณาแยกแยะ

ก่อนหน้านี้มันก็เคยพิจารณามาแล้ว เราเคยผ่านเวทนามาแล้ว เราเคยจับเวทนาได้ เราพิจารณาเวทนาของเราจนเวทนาสักแต่ว่าเป็นเวทนา เวทนาเป็นเวทนา จิตเป็นจิต ทุกข์เป็นทุกข์ มันปล่อยมันวางกันนะ จิตก็เป็นจิต เป็นอิสระ เวทนาจึงเป็นเวทนา เวทนามันก็มีอยู่ อาการอย่างนั้นมันมีอยู่ แต่มันคาใจอย่างนั้น มันกึ่งๆ อยู่ จิตมันก็ปล่อยมา

เวลาจิตพอมันวาง มันสงบลง สงบลงนะ ๖ ชั่วโมง พอมันมาแล้ว พอมันมานี้มันเจ็บปวดมากกว่า มันรุนแรงมากกว่า มันรุนแรงมากกว่า ท่านก็พิจารณาต่อเนื่องไปๆ พิจารณาต่อเนื่องไป

เวลาพิจารณาไปมากๆ แล้ว เวลาใช้ปัญญา จิตสงบแล้วใช้ปัญญามันจะเหนื่อยอ่อนมาก มันใช้ความคิด มันจะใช้กำลังมาก แล้วมันเหนื่อยมาก ท่านก็ยันไว้ เฟ่ง ตั้งสติไว้ แล้ว เวทนาเป็นเวทนา เวทนาสักแต่ว่าเวทนา จิตเป็นจิตยันไว้ ยันไว้จนมันมีกำลังขึ้นมาค่อยพิจารณาใหม่

แล้วตอนเช้าท่านไปทำวัตรคือไปอุปัฏฐากหลวงปู่มั่น “มหา มหาภาวนาอย่างนั้นหรือภาวนาอย่างหมากัดกัน”

หมากัดกัน เวลาหามันกัดไม่ปล่อย เวลามันจับแล้วไม่ปล่อย มันพัดกันอยู่อย่างนั้นนะ มันไม่ปล่อย นี่ยันไว้ๆ

แล้วหลวงตาท่านเคารพ ท่านกราบไหว้ ท่านฟังคำติชมของอาจารย์ของท่าน แล้วท่านก็เก็บไว้ในใจ แล้วท่านมาเล่าให้ลูกศิษย์ลูกหาฟังไง ท่านบอกว่า ถ้าหลวงปู่เมื่อกำหนดจิตมาดูท่านก่อนหน้านั้นที่ท่านกำลังพิจารณา พิจารณากับหลานของมัน พิจารณาด้วยกำลัง ด้วยความรุนแรง เวลามันปล่อยวางแล้ว พอ ๒-๓ ชั่วโมงต่อมา ลูกมันมา พิจารณาด้วยความรุนแรง

ท่านบอกว่า ถ้าหลวงปู่เมื่อกำหนดจิตมาตอนนั้น ท่านจะไม่บอกว่าหมากัดกันเลย เพราะมันพัดกันด้วยปัญญา เวลามันเหนื่อยอ่อนมากแล้วท่านยันไว้ พอยันไว้ ท่านบอกว่า “มหา มหา ภาวนาอย่างนั้นหรือ ภาวนาเหมือนกับหมากัดกัน”

หมาเวลามันกัดมันไม่ปล่อย กัดแล้วมันกัดคาไว้อย่างนั้นนะ เหมือนยันไว้เฉยๆ

นี่พูดถึงว่า ถ้าเวลาครูบาอาจารย์ท่านเป็นแล้วท่านจะรู้วาระของมันว่า อะไรควรทำ ความสงบของใจเข้ามา ใจสงบแล้วใจยกขึ้นสู่วิปัสสนา บุคคล ๔ คู่ โสดาปัตติมรรค โสดาปัตติผล สกิทาคามิมรรค สกิทาคามีผล อนาคามิมรรค อนาคามีผล อรหัตตมรรค อรหัตตผล มันเป็นระดับของปัญญาที่มันสูงขึ้นเป็นขั้นๆ ขึ้นไป ถ้าเป็นสติก็สติ พอขึ้นไปมันจะเป็นมหาสติ มันจะเป็นขั้นๆ ขึ้นไป เห็นไหม

ฉะนั้น สิ่งที่เราบอกว่า โยมที่ถามคำถามว่า การผ่านเวทนาจะผ่านอย่างไร

การผ่านเวทนามันผ่านเวทนาโดยโลกๆ ก็ได้ อย่างเช่นเรา เรามันมีความฝึใจสิ่งใดอยู่ มันเจ็บช้ำน้ำใจมาก วันใดมีสติปัญญาขึ้นมา มาใคร่ครวญแล้ว สิ่งที่เราเจ็บช้ำน้ำใจเป็นเพราะเราหลงเชื่อ เราหลงผิด เราคิดของเราไปเอง พอวันไหนมีสติปัญญาขึ้นมามันเท่าทัน มันปล่อยหมดเลย เออ! ใจ มึงนะใจเอง ทำลายตัวเอง เห็นไหม ถ้ามีสติปัญญามันปล่อย นี่ปล่อยอะไร นี่โลกๆ ไง

แล้วเราศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้วเปรียบเทียบขึ้นมา แล้วเราเข้าใจได้มันปล่อยทางโลก มันปล่อยทางโลกคือปล่อยโดยสัญญาอารมณ์ในใจมันปล่อยวางๆ ไป

การเพ่ง การเพ่งอยู่ การเพ่งอยู่มันด้วยกำลัง มันก็เพ่งไป มันผ่านทางโลก

เขาบอกว่า การผ่านเวทนาในประสบการณ์ของเขาโดยการเพ่ง เพ่งจนมันทะลุ

พอมันทะลุ การเพ่งมันทะลุไปมันก็เหมือนกับการทำสมาธิ มันเป็นกสิณ เป็นการกดทับอย่างหนึ่ง แต่ถ้ามันเป็นลมหายใจเข้า ลมหายใจออก เป็นปัญญาอบรมสมาธิ เป็นคำบริกรรม เวลามันปล่อยวางมันก็สงบเหมือนกัน นี่มันเป็นทางโลก มันเป็นทางโลกใจ มันเป็นทางโลก เพราะอะไร

เพราะหนึ่ง จิตมันไม่สงบเข้ามาเป็นเอกัคคตารมณ์

จิตสงบเข้ามาเป็นเอกัคคตารมณ์แล้วมันเห็นเวทนา เห็นไหม อย่างคนที่เวลาภาวนาขึ้นมา เวลานั่งไปแล้วเวทนาเป็นเรา นั่งใหม่ๆ สรรพสิ่งนี้เป็นเราหมด คือเป็นตัวตนของเราไง นั่งไปนี่เจ็บปวดทั้งนั้นนะ เจ็บปวด มีความรู้สึกทั้งนั้นนะ พยายามอดทน พุทโธๆ จนมันเลยไป พอมันเลยจากเวทนาไปมันก็ว่าง

ถ้าจิตมันสงบ มันตั้งมันนะ แล้วถ้ามีกำลังพอ พอมันคลายออกมา รู้สึก จับเวทนาได้ พอออกมา นี่เวทนา ถ้าจิตสงบแล้วเวทนามันเกิดนะ เวทนาไม่ใช่เรา เราไม่ใช่เวทนา จิตนี้จับเวทนาได้

แต่ถ้าเวทนาเป็นเรา เจ็บปวดมาก แต่อาศัยการเพ่ง อาศัยการกดทับไว้ มันก็ทะลุไปได้ ทะลุไปได้แต่ไม่มีปัญญาเลย

ขั้นของปัญญาๆ ปัญญาอบรมสมาธินี้เป็นขั้นของสามัญญสำนึก เป็นขั้นของมนุษย์ มนุษย์โดยธรรมชาติมันก็มีความรู้สึกนึกคิดเป็นเรื่องธรรมดา ถ้ามีความรู้สึกนึกคิดเป็นเรื่องธรรมดา มีความรู้สึกนึกคิดเป็นเรื่องธรรมดามันเป็นสามัญญสำนึกของมนุษย์ไง แล้วมนุษย์มันก็คิดไปโดยสะเปะสะปะ คิดไปโดยสัญชาตญาณของตน

แต่พอเรามีสติปัญญาขึ้นมา เราจะตรึกในธรรม คิดสิ่งใดก็เปรียบเทียบกับธรรมะ อารมณ์ความรู้สึกต่างๆ ของเราเปรียบเทียบกับธรรมะว่าเราถูกหรือผิด ถูกหรือผิด

เราผิดทั้งนั้นนะ เพียงแต่เราไม่มีสิ่งใดเปรียบเทียบ พอเราผิด เราจะไปอยู่กับความผิดใหม่ พออยู่กับความผิดแล้วมันทุกข์ แต่ถ้าอยู่กับความผิดแล้วมันทุกข์ โดยธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่ใช่ของเรา แต่เราใช้สติปัญญาตรึกในธรรม ตรึกในธรรม พิจารณาเปรียบเทียบ ธรรมะมันต้องชนะอธรรมแน่นอน เหตุผลของธรรมะ สัจธรรมมัน

เหนือกว่าความรู้สึกนึกคิดของเรา พอเราเห็นโทษมันก็ปล่อยๆ พอปล่อย นั่นนะตัวจิต นั่นนะสัมมาสมาธิ

ใช้เวลาเฟื่องๆ ไป มันก็เฟื่องอย่างนี้ มันก็ผ่านเข้าไป มันก็เข้าไปถึงตรงนั้น มันผ่านไปโดยโลก มันผ่านไปโดยทำความสงบของใจใจ มันผ่านเข้าไปโดยสมาธิ

แล้วถามว่า สิ่งนี้ถูกต้องไหม

มันถูกต้องโดยการประพฤติปฏิบัติเริ่มต้น แต่ถ้าการผ่านเวทนาโดยธรรม การผ่านเวทนาโดยธรรมนะ เพราะการผ่านเวทนาโดยธรรม ดูที่หลวงตาเวลาท่านผ่านเวทนาโดยศีลโดยสมาธิ โดยปัญญาของท่านไง เวลามันเจ็บปวดขนาดไหน ที่ว่าพิจารณาซ้ำแล้วซ้ำเล่า เวลาผ่านไปๆ เวทนาเป็นเวทนา ทุกข์เป็นทุกข์ จิตเป็นจิต มันแยกออกจากกันหมด โอ้ย! มันมหัศจรรย์

เวลาขึ้นไปหาหลวงปู่มันมันคนละกรณีกัน มันคนละกรณีกัน หมายความว่า เวลาผู้ที่ประพฤติปฏิบัติที่ว่าผ่านทุกข์เวทนาดังวิธีที่ปฏิบัติมา ใ้หนี่คือประสบการณ์จริงเลย แล้วประสบการณ์จริง เวลามันผ่านมันทะลุไปแล้วเขาบอกว่า มันเป็นสมาธิมันลุกขึ้นจากการนั่ง ไม่ต้องเหยียดขาเลย ลูกได้ตามสบายเลย

นั่นเพราะจิตมันลงใจ มันเป็นเรื่องธรรมดาไป พอเรื่องธรรมดาแล้ว ถ้ามันเป็นจริงมันจะไม่เกิดการสงสัยขึ้นมาว่า แต่ผมไปฟังประวัติหลวงปู่มัน ถ้าไปฟังประวัติหลวงปู่มันที่หลวงปู่มันตีพระที่เป็นมัลลาริยา หายจากมัลลาริยาว่าทำแบบฤษีชีไพร

ถ้ามันเป็นความจริงนะ มันจะเข้ามาสู่อันหลังนี้เลย

สิ่งที่เริ่มต้นขึ้นมา การเฟื่องจนทะลุไปนั้นเป็นการทำความสงบ แล้วถ้ามันเป็นการผ่านเวทนามันก็สมบูรณ์แบบแล้ว ในประวัติหลวงปู่มันที่หลวงปู่มันตีพระองค์นั้น กับเรา มันจะไม่ขัดแย้งกัน

แต่ที่มันขัดแย้งกัน มันไม่เหมือนกัน เพราะมันไม่ใช่อันเดียวกันไง มันเป็นชั้นโลก เป็นเรื่องโลกๆ เป็นเรื่องในสามัญสำนึกในปัจจุบันนี้

ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติมาจากโลก มาจากโลก หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านถึงมีวัตรปฏิบัติให้ทำความสงบของใจเข้ามาก่อน

ทำความสงบของใจเข้ามาก่อนก็เหมือนกับโยมเพ่งจนทะเลวณนาเข้าไปนั่นแหละ แต่เป็นการทะเลวณโดยการเพ่ง แต่ของเราทำความสงบของใจเข้ามา มันก็สงบเข้ามา ปล่อยวางเข้ามาจนมันเป็นอิสระ เป็นสากล สัมมาสมาธิ จิตมันเป็นสากล เทวดา อินทร์ พรหมก็มี

แล้วโดยสามัญสำนึกของมนุษย์เราก็มีสมาธิขึ้นมา คำว่า “มีสมาธิ” มนุษย์มีสมาธิแต่เป็นสมาธิของปุถุชน เป็นสมาธิของมนุษย์ นักวิทยาศาสตร์ นักวิจัยต่างๆ เขาก็มีสมาธิที่แข็งแรงกว่าเพื่อจะทำวิเคราะห์วิจัยของเขา มันก็เรื่องโลกทั้งสิ้น โลกๆ หมด แต่โลกๆ เพราะอะไร โลกๆ เวลาทำงาน ทำความถูกต้องดังามกับบอกว่า นี่เป็นงานที่ซื้อตรง เป็นงานที่ถูกต้องชอบธรรม ก็งานโลกอีกนะ

แต่ถ้าเป็นงานของธรรมละ งานของธรรม หายใจเข้านึกพุท หายใจออกนึกโธ ใช้ปัญญาที่ว่าเป็นเรื่องโลกๆ ให้มันวาง พอวางขึ้นมามันจะรู้เลยละ พอวางขึ้นมา คุณสิ เวลาที่คำถามของผู้ถามเขาบอกว่า เขาอาศัยเพ่งจิตไปที่ปลายจมูกซัดๆ อย่างนั้นนะ เวลามันทะเลวณไปทำไมเขารู้ได้ละนั่งสมาธิอยู่นะ เวลาลุก ลุกสบายๆ ไปเลย

สบายสิ เวลาหลวงตาท่านถ้าจิตมันลง ลุกได้สบายๆ เลย อันนี้มันเป็นผลของสรีระของร่างกาย เป็นผลของหัวใจที่มันเป็นจริงอย่างนั้น

แต่ถ้าจะผ่านทางธรรม จะผ่านทางธรรมก็ “กระผมได้ฟังประวัติหลวงปู่มั่นติพระๆ ท่านทำอย่างนั้นทำเหมือนฤๅษีชีไพร”

ฤๅษีชีไพรเขาไม่มีปัญญาไง ฤๅษีชีไพรเขาทำฌานสมาบัติกันไง แล้วพอฌานสมาบัติเขากำหนดได้ มันเป็นอภิญญาไง รู้วาระจิต เหาะเหินเดินฟ้า ทำได้ทั้งสิ้น ทำได้เพราะกำลังของจิตไง แต่มันไม่ใช่มรรค

เวลามรรคมันเกิดขึ้น สัมมาทิฐิ ความเห็นถูกต้องชอบธรรม ชอบธรรมในอะไร ชอบธรรมในการเห็นกิเลส ชอบธรรมในการพองเห็นกิเลส จับกิเลสขึ้นมา พอจิตเป็นตัวตน เริ่มต้นเป็นไตรลักษณ์ เกิดขึ้น ตั้งอยู่ ตั้งอยู่ใช้สติปัญญาไคร่ครวญ

สติปัญญาใคร่ครวญ เวลาตั้งอยู่แล้วพิจารณา ถ้าสมาธิไม่พอ สมาธิไม่ได้ มันก็ล้มลุกคลุกคลานไป แล้วก็สติปัญญาทั้งสิ้น แล้วถ้ามันจะเป็นจริงขึ้นมาก็คงต้องกลับมา นี่ กลับมาทำความเข้าใจเข้ามา กลับมาเป็นสัมมาสมาธิ

สัมมาสมาธิเป็นกำลัง สัมมาสมาธิเป็นบาทฐาน สัมมาสมาธิเป็นพื้นฐานที่จะยกขึ้นสู่วิปัสสนา ถ้ายกขึ้นสู่วิปัสสนาขึ้นมา ยกขึ้นสู่วิปัสสนาก็เป็นที่ประวัติหลงงุ่มง่ามที่ท่านบอกพระ “ทำไมท่านไม่ใช่ปัญญา”

คำว่า “ใช้ปัญญาๆ” ปัญญามันมีหลายระดับหลายขั้นนัก เวลาหลงตาท่านพูด “สมาธินี้ น้ำล้นแก้ว”

ทำสมาธิ ทำสมาธิมันเป็นกำลัง เวลาใช้ไปแล้วมันเบาบางลง นี่สมาธิจับ หลงตาท่านสอนเลย ทำความสงบของใจเข้ามา ทำความสงบของใจเข้ามา สมาธิจับ

จับอะไร

จับจิตของตนไง จิตของตนมันอยู่ที่ไหน จิตของตนมันแสดงออกโดยกาย โดยเวทนา โดยจิต โดยธรรมไง

เวลาตัด ตัดด้วยปัญญา

สมาธิจับ ปัญญาตัด

ไฉนสมาธิไม่มี จับอะไร ทะลุทะลวงไปก็ทะลุทะลวงไป แล้วมีอะไรเกิดขึ้น ถ้าผ่าน ผ่านก็ผ่านทางโลก ผ่านทางโลก หมายความว่า มันสบายใจ เราได้ปฏิบัติธรรม มันมีความสุข มันมีความสุข มีความแว้งว้าง มีความปลอดโปร่ง อ้าว! นี่ผ่านทางโลกไง ผ่านทางโลก เวลาเดียวสมาธิเสื่อม ปกติ ไม่มีอะไรเกิดขึ้น เป็นคนดีคนชั่ว มีการผิชอบชั่วดีได้

แต่ถ้ามันจะผ่านเวทนา ผ่านเวทนาโดยทางธรรมไง จิตสงบแล้ว จิตสงบแล้วเวลาจับเวทนา จิตสงบแล้วมันจับเวทนาได้สบายๆ เลย แล้วถ้าเวทนา ก่อนหน้านั้นมันก็ไม่มีเวทนา เวลาเรามานั่งหลายๆ ชั่วโมงเวณามันเกิดขึ้น แต่ถ้าเรารู้ขึ้น เรารู้คลาย เวณาก็หายไป

แต่ขณะที่เราใช้ปัญญามันไม่ใช่หายไปโดยการลุกขึ้น ไม่ใช่หายไปโดยการพลิกแพลง เพื่อจะให้เราหลบจากเวทนา มันพิจารณาเลย เวทนาเกิดขึ้น เกิดขึ้นจากที่ไหน เกิดขึ้นมาได้อย่างไร เวลามันเกิดขึ้นมา เกิดขึ้นมาเพราะอะไร พอเกิดขึ้นมา ไล่ไปถึงที่แล้ว เกิดขึ้นมาเพราะจิตโง่ เพราะจิตมันโง่ จิตมันไปแบกรับภาระไง

แต่โดยธรรมชาติของมันนะ มันเป็นตัวลักษณะ เกิดขึ้น ตั้งอยู่ แล้วดับไป ดับไปเพราะอะไร ดับไปเพราะจิตมันปล่อยวางไง มันไม่มีเจ้าของ เจ้าของ ไม่มีใครไปยึดมันถือมันมัน มันก็เป็นเวทนาสักแต่ว่าเวทนา อาการที่เกิดขึ้นมันก็เก๋ๆ เซ็นๆ ของมันอยู่อย่างนั้น จิตก็เป็นจิตโง่ ทุกข์ก็เป็นทุกข์โง่

เวลามันพิจารณาของมันไปด้วยปัญญาไง มันต้องพิจารณาด้วยปัญญา มันต้องแยกแยะด้วยปัญญาขึ้นมามันจะผ่านโดยธรรม ถ้าผ่านโดยธรรม จิตมันสงบแล้วมันจับต้องขึ้นมาแล้วมันแยกแยะของมัน แยกแยะด้วยสติปัญญา ด้วยมรรค ๘

ถ้ามันจะผ่านเวทนาโดยธรรม มันจะต้องมีสัมมาสมาธิเป็นพื้นฐาน สัมมาสมาธิเป็นพื้นฐานก็เหมือนตอนที่ว่าเพ่งเวทนานั่นแหละ เวลามันผ่านไปนั่นแหละผลของมันคือสมณะ ผลของมันคือสมาธิที่มันผ่านทะลุไปนั่นแหละ แล้วสมณะแล้วเป็นอย่างไรต่อ ก็ลูกเดิน

เวลามันผ่านไปแล้วจะทำอย่างไรให้มันตั้งมั่น จะทำอย่างไรให้มันเข้าและออกอยู่อย่างนั้น ถ้าอยู่อย่างนั้นได้จนมันมีกำลังของมันนะ แล้วมันไปจับเวทนาได้ นั่นแหละเป็นงาน ถ้าจับเวทนาไม่ได้ ไม่เป็นงาน

สมาธิเป็นสมาธิ เวลาขึ้นของปัญญาไม่มีขอบเขต ก็เลยมันพลิกมันแพลง มันหลบมันซ่อน เวลาจับแล้วใช้ปัญญาแยกแยะมัน พิจารณาเวทนาก็ได้ พิจารณากายก็ได้ พิจารณาจิตก็ได้ พิจารณาธรรมก็ได้ ในสติปัฏฐาน ๔ แล้วแต่ว่าในปัจจุบันนี้นั้นมันมีสิ่งใดเกิดขึ้น จิตมันจับสิ่งใดได้

ถ้าจับสิ่งใดได้คือจิตมันสงบแล้ว จิตมีกำลังแล้ว มีกำลังแล้วจับสิ่งใดก็ได้ พิจารณาอย่างไรก็ได้ ไม่ใช่เราจะพิจารณาเวทนาจะเป็นเวทนาตลอดไป เพราะมันมีเวทนามากๆ เวทนาจิต

เวทนากาย หมายความว่า อาศัยกาย เวทนาเกิดขึ้นโดยอาศัยกายเกิดขึ้น

เวทนาจิต ไม่มีร่างกาย ไม่มีสิ่งใดเลย ไม่มีสิ่งใดกระทบเลย มันก็ไม่พอใจ มันหงุดหงิด นี่เวทนาจิต เวทนาจิตมันไม่ต้องอาศัยอะไรเลย ตัวมันมันเกิดขึ้นโดยตัวมันเองเลย ใจความคับแคบข้องใจไม่พอใจ นั่นนะเวทนาใจทั้งนั้นนะ

แต่ถ้าเวทนาโดยทั่วไปเจ็บปวดเมื่อย อาศัยร่างกายเกิดขึ้น แต่ร่างกายมันไม่มีชีวิต มันรับรู้ไม่ได้ มันก็ต้องอาศัยจิต เพราะจิตมันโง่ เพราะจิตมันโง่ จิตมันไม่มีสติปัญญา ไม่มีกำลังเท่าทัน มันก็แยกแยะอะไรไม่ได้ แต่ถ้ามันเท่าทันขึ้นมามันฝึกหัดอย่างนี้

นี่พูดถึงว่า เขาว่าจะผ่านทุกขเวทนาโดยวิธีการปฏิบัติ ด้วยการเพ่ง เป็นการเพ่ง เพ่งจนทะลุทะลวงไป แล้วเขาบอกถึงผลไง ผลที่มันทำไปแล้ว โอ้โฮ! มันมีความสุข มีความสบาย ความเจ็บปวดมันผ่านไปเลย ถ้าจิตทะลุไปแบบนี้ ออกจากสมาธิจะลุกขึ้นได้ ไม่ต้องเหี่ยยขา ลุกได้เสมอๆ

ในการแบบนี้เป็นผลของการปฏิบัติโดยความสัมผัสของเขา สิ่งนี้จะบอกว่าถูกไหม เราก็ว่าถูก ถูกในการประพฤติปฏิบัติเริ่มต้นก็ต้องฝึกหัดไปอย่างนี้

โดยธรรมชาติของคน ธรรมชาติของคนจิตนิสัยของคนมันไม่เหมือนกัน เวลาหายใจเข้า นึกพุท หายใจออกนึกโธ บางคนก็ทำได้ บางคนก็ทำไม่ได้ ถ้าทำไม่ได้ละ ส่วนใหญ่ทำไม่ได้

ถ้าทำได้เป็นสัทธาจริต สัทธาจริตมันมีความมุ่งมั่น แล้วเวลาทำไปแล้วเราจะรู้ผลของเรา ภาษาเราเลยนะ เวลาคนที่ประพฤติปฏิบัติ เราจะให้กำลังใจตลอดว่า เราจะปฏิบัติบูชาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า คืออย่าไปคาดหวัง การคาดหวังนั้นกดดันตัวเองมาก แล้วเวลาปฏิบัติไปแล้วมันไม่มีสิ่งใดประเสริฐไปกว่าการปฏิบัติบูชาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วการปฏิบัตินี้เป็นการฝึกหัด

นักกีฬา คนเล่นกีฬานิยามใดเป็น เขาเล่นมันจะเล่นได้เลย จิตก็เหมือนกัน จิตเวลาเราไม่เคยฝึกหัดการภาวนาเลย มันก็คลุกเคล้ากับโรคทั้งสิ้น ความโลภ ความโกรธ ความหลง

ฝึกหัดภาวนา ฝึกหัดภาวนาเป็นวิธีการฝึกหัดใจให้ใจได้บริหารใจของเราให้มันมีช่องทางของมัน ถ้ามีช่องทางของมัน เวลาฝึกหัดจนเป็นจริตเป็นนิสัย ถ้ามันทำของมัน เหมือน

การสวดมนต์ทำวัตร ถ้าคนเคยสวดมนต์ทำวัตรทุกวันๆ ถ้าไม่ได้สวดมนต์ทำวัตรบ้าง มันเหมือนขาดอะไรไป

นี่ก็เหมือนกัน ผีก็หัดจนเป็นนิสัย มันเป็นวาสนาของเราละ นี่พูดถึงว่า วิธีการประพฤติปฏิบัติ ปฏิบัติจนเป็นจิตเป็นนิสัย นี่เป็นบุญกุศลของเรา แล้วถ้ามันปฏิบัติไปแล้วถ้ามันได้ผลขึ้นมา จิตสงบแล้ว จิตสงบบ้าง จิตไม่สงบบ้าง เราก็ผีก็หัดไป แก้ไขไป

พอสงบแล้วถ้ามันนุ่มไปเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม อันนั้นถึงจะผ่านเวทนา โดยคุณธรรม จะผ่านเวทนาโดยธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

แต่ขณะที่มันเพ่งอย่างนี้มันผ่านโดยโลกๆ ใจ มันผ่านด้วยความเข้มแข็ง ผ่านโดยการกระทำของเราใจ เพราะจิตมันยังเป็นโลก โลกกับธรรมๆ ที่ว่า “อันนั้นเป็นโลก อันนี้เป็นธรรม”... โลกหมด

คนเกิดมากับโลก โลกหมดเลย จนกว่าเราทำความสงบของใจก็ยังเป็นโลกอยู่ แต่ถ้าใจนุ่มไปเห็นสติปัฏฐาน ๔ นุ่มไปเห็นเวทนา นั่นล่ะจะเป็นธรรม เริ่มเข้าสู่ปากทาง

ทำความสงบของใจเข้ามา ทำสมถกรรมฐาน แต่ยกขึ้นวิปัสสนาไม่ได้ ยกขึ้นสู่วิปัสสนาไม่เป็น เพราะกว่าที่มันจะสงบมันก็ผ่านกาย เวทนา จิต ธรรม ผ่านโดยสามัญสำนึก ผ่านโดยโลกใจ แล้วก็เข้าใจว่านี่เป็นวิปัสสนา นี่เป็นการปฏิบัติธรรม แล้วปฏิบัติธรรมแล้วก็ผ่านมาแล้วจะทำอะไรอีกใจ

เหมือนนักเรียนสอบ เวลาสอบผ่านแล้วต้องให้ผ่าน จะให้เรียนซ้ำชั้นไม่ได้ ต้องให้ผ่าน แต่ในการปฏิบัติเวลามันผ่าน มันผ่านมันก็ผ่านชั่วคราวทุกขความทุกข์ความยากในใจนั้นผ่านไป แล้วเดี๋ยวมันก็กลับมาอีก มันไม่เหมือนกับการศึกษาที่ว่าจบแล้วก็จบเลย พอสอบผ่านแล้วก็ผ่านไปเลย ใสนี้มันชนะชั่วคราวๆ ใจ คำว่า “ชั่วคราว” มันไม่จริงยั่งยืน

แต่ถ้ามันพิจารณาซ้ำแล้วซ้ำเล่า เวลาพิจารณา จิตสงบแล้วยกขึ้นสู่วิปัสสนา ยกขึ้นสู่วิปัสสนาซ้ำแล้วซ้ำเล่า มันจะตบตาคปทานคือมันปล่อยวางชั่วคราวๆ มันก็ผ่านชั่วคราวๆ นี่ขนาดว่าเป็นธรรมแล้วนะมันยังชั่วคราวๆ

เวลามันขาด ไม่ต้องบอกเลย ไม่มีการกลับมา อูฐนะ

เวลานั้นเป็นบุคคล ๔ คู่แล้ว ถ้ามันเป็นความจริงแล้ว เพราะมันเห็นความจริงอย่างนี้ไง มันถึงรู้ว่าความจอมปลอม ความที่ไม่จริงที่มันลุ่มลึกคลุกคลานมา คนที่กว่าจะไปถึงความจริง ได้มันจะเป็นผ่านแบบโลก ผ่านแบบกิเลส ผ่านแบบกิเลสมันปลิ้นมันปล้อน ผ่านแบบกิเลสมันเผลอมันเรอ ผ่านแบบกิเลสหลอกมันลวง นี่มันผ่านชั่วคราว เพราะกิเลสมันเป็นคนบงการ กิเลสเป็นคนบงการนะ

ในการประพฤติปฏิบัติขึ้นมาเนี่ยกว่ากิเลสมันจะอำนวยความสะดวก ไม่ใช่หรอก มันคอยปลิ้นปล้อน คอยทำให้เราพลั้งเผลอ คอยทำให้เราหลงทาง เพราะมันมีกำลังเหนือกว่า แต่พิจารณาซ้ำแล้วซ้ำเล่าๆ นี่พูดถึงการปฏิบัตินะ

บอกว่า จะผ่านทุกขเวทนาด้วยวิธีการที่เราทำมา บอกว่าอย่างนี้ใช้ได้ไหม

อย่างนี้มันทุกคนที่ฝึกหัดทำงานมันต้องผ่านวิธีการของแต่ละคนขึ้นมา การผ่านมา ถ้าเป็นคำถามถามว่า ที่ทำมานี้ถูกต้องไหม

ถูก ถูกอะไร

ถูกโดยการเอาชนะตนเองในทางโลกๆ แต่มันยังไม่เห็นสัจจะไม่เห็นความจริง คือมันยังไม่เห็นกิเลสไง

การเห็นกิเลสคือจิตสงบแล้ว เวลามันผ่านไปแล้วจิตสงบอย่างไร แล้วมันผ่านไปแล้วลุกขึ้นมาสบายๆ สบายๆ แล้วรักษาหัวใจอย่างนี้ไว้ได้ไหม

สติ คำบริกรรม

เพราะมีสติ มีคำบริกรรม มันจะรักษาหัวใจของมัน ถ้าไม่มีคำบริกรรม ใจจะไปไว้กับอะไร เห็นไหม ใจมันจะปรากฏขึ้นต่อเมื่อเราคิด แล้วเวลาเราคิดไปแล้วมันก็ส่งออกไปแล้ว แต่เวลานั้นผ่านไปแล้ว ที่มันสบายๆ เราเอาอะไรดูแลมัน

ถ้าเวลาดูแลมัน นี่ไง นี่สมณะ นี่สมาธิ แล้วสมาธิมันเป็นมิจาหรือสัมมา

มิจาเพราะหลงผิด มิจาเพราะไม่รู้จัก มิจาเพราะรักษาไว้ไม่ได้ มิจาหมดนะ

สัมมา สัมมาเพราะมีสติสัมปชัญญะ เพราะเรารักษาเป็น เพราะเราเคยเห็นมันคลาย ออกไปแล้ว แล้วมันเสื่อมไปแล้ว เวลาเราเข้ามาได้แล้วเรารักษาของเรา

ถ้ามันทะลุไปแล้วรักษาด้วยคำปริกรรม ด้วยกำหนดลมหายใจก็ได้ ให้มันตั้งไว้ ตั้งไว้ แล้วรักษา ถ้าเวลามันคลายตัวออกมา ดูการเข้าและการออก ถ้าการเข้าและการออก พอเรา ออก จนมันมีกำลังแล้วโน้มไปเลย เวทนาที่เพ่งๆ อยู่มันอยู่ไหน จับมันขึ้นมา พอจับขึ้นมาแล้ว มันแยกมันแยะมันก็จะเข้าสู่ที่ว่า ประวัติของหลวงปู่ที่หลวงตาท่านเขียนไว้ ไม่ทำแบบฤาษีชีไพร ทำแบบอริยสัจ

ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ทุกข์ดับด้วยวิธีการที่เราทำอยู่นี้ วิธีการที่เราทำมันจะดับทุกข์

ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ทุกข์ดับ วิธีการดับทุกข์

ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค พระพุทธศาสนาสอนที่นี่ แต่เวลาจะก้าวเดินมาถึงจุดนี้ ลำบาก

ถ้ามันเป็นจริงนะ เราพยายามฝึกหัดของเรา ถ้าใครฝึกหัดได้ ปฏิบัติบูชาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่ถ้าผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต ถ้ามันเป็นสัจจะเป็นความจริงแล้ว ความจริงมีหนึ่งเดียว อริยสัจมีหนึ่งเดียว

จะปฏิบัติมากี่ร้อยกี่พันปี สองพันกว่าปี เวลาหลวงตาท่านอยู่ที่วัดดอยธรรมเจดีย์ เวลาชำระอวิชชา “องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ารู้ได้อย่างไร” องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สองพันกว่าปี เป็นเวลาเดียวกัน ไม่มีระยะของเวลา อกาลโก ไม่มีกาลไม่มีเวลา

นี่เหมือนกัน เวลาปฏิบัติแล้วอริยสัจมีหนึ่งเดียว ถ้ามันไม่เหมือนกัน ผู้ที่สนทนาทั้งคู่ต้องมีคนผิดคนหนึ่ง

นี่ก็เหมือนกัน การปฏิบัติของเราเป็นความเข้าใจของเราเอง ทั้งๆ ที่ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ เป็นปัจเจกตัง เป็นสันตนิทฺฐโก เป็นปัจเจกตังรู้จำเพาะตน สันตนิทฺฐโกรู้แจ้ง แจ้งในหัวใจของตนทั้งหมดเลย

แล้วเราชมนะ เราชมคนถาม เพราะว่าสิ่งที่เขาบอกว่าเขาผ่านทุกขเวทนาดังที่เขาทำมา เขาวานี้เป็นความจริงในใจเลย แต่...ตรงนี้สำคัญ “แต่ผมฟังประวัติของหลวงปู่มั่นโดยหลวงตาพระมหาบัว ท่านบอกว่าทำแบบฤๅษีชีไพร”

ใช่ ความรู้ของเราที่เราทำมานี้อาบเหวี่ยงต่างน้ำมาขนาดนั้นนะ แต่พอมาตรวจสอบตามข้อเท็จจริงในประวัติของหลวงปู่มั่นไปอีกชั้นหนึ่งเลย ไปอีกชั้นหนึ่งเลย

เพราะเราผ่านมาทางโลก ผ่านโดยสามัญสำนึก ผ่านเข้ามาด้วยความเป็นสมณะ แต่กว่ามันจะเป็นธรรมๆ สิ่งที่ว่าในโลกนี้โลกีย์ปัญญา สิ่งที่เราทำมานี้ การเพ่ง การกระทำ นี่โลกีย์ปัญญา เกิดจากการกระทำของตน เวลาจิตสงบแล้วถ้าเห็นเวทนาอีกชั้นหนึ่ง นั่นถึงจะเป็นโลกุตตระ

โลกุตตรธรรมจะเกิดขึ้นต่อเมื่อจิตเห็นสติปัฏฐาน ๔ ตามความเป็นจริง ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์

ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ วิธีการดับทุกข์ๆ เห็นไหม วิธีการคือมรรค วิธีการคือจับเวทนา วิธีการคือวิเคราะหวิจย นั่นนะจะผ่านทางธรรม นี่โลกุตตรธรรม

โลกุตตรธรรมมันอยู่ที่นั่น มันอยู่ที่อริยสัจ อยู่กับการฝึกหัดใช้ปัญญาจากจิตที่สงบแล้ว เอวัง